

TEESIT KOMMUNISTISTEN PUOLUEIDEN RAKENTEESTA JA JÄRJESTÖTOIMINNASTA

I. YLEISTÄ

1) Puolueen järjestörakenteen tulee vastata puolueen toiminnan edellytyksiä ja tarkoituksia. Kommunistisen puolueen tulee olla proletariaatin etujoukkona, johtavana kärkiosastona proletariaatin vallankumouksellisen luokkataistelun kaikissa vaiheissa ja sitä seuraavassa vaiheessa, siirryttäessä sosialismiin — kommunistisen yhteiskunnan ensimmäiselle kehitystasolle.

2) Kommunististen puolueiden ehdottoman oikeaa, muuttumatonta järjestömuotoa ei voi olla. Proletariaatin luokkataistelun edellytykset muuttuvat jatkuvasti, mikä pakottaa proletariaatin etujoukon etsimään alinomaan järjestörakenteensa tarkoituksenmukaisia muotoja. Samoin myös kunkin eri maan historiallisesti muodostuneet erikoisuudet vaativat kutakin eri puoluetta varten erityisiä järjestömuotoja.

Tällä erilaisuudella on kuitenkin tietyt rajansa. Eri maissa ja proletaarisesta vallankumouksesta eri vaiheissa esiintyvistä proletariaatin luokkataistelun kaikista yksilöllisistä edellytyksistä huolimatta on olemassa yleisiä periaatteita, joilla on ratkaiseva merkitys kansainvälisessä kommunistisessa liikkeessä. Nämä yleiset periaatteet ovatkin kommunististen puolueiden järjestöperusta kaikissa maissa.

Pitämällä tätä lähtökohtana on pyrittävä edelleenkin kehittämään tarkoituksenmukaisesti nykyisten kommunististen puolueiden järjestörakennetta ajattelematta niiden vaihtamista uusiin mallikelpoisiin puolueisiin tai ehdotto-

man oikeiden järjestömuotojen ja ihanteellisten sääntöjen keksimistä.

3) Useimmille kommunistisille puolueille ja siis Kommunistiselle Internationaalille, maailman vallankumouksellisen proletariaatin yleispuolueelle, on yhteistä välttämättömyys taistella herruusasemansa yhä vielä säilyttäneitä porvaristoa vastaan. Viimeksi mainitun voittaminen ja työväenluokan suorittama valtiiovallan valtaaminen ovat kaikkien puolueiden tärkein ja ratkaiseva lähikauden tehtävä.

Sitä vastaavasti kommunististen puolueiden on jokaisessa kapitalistisessa maassa kiinnitettävä *kaikessa järjestötoiminnassaan* päähuomio sellaisten järjestöjen luomiseen, jotka pystyvät turvaamaan proletaarisen vallankumouksen voiton omistavista luokista.

4) Tarkoituksenmukaisuus vaatii kunkin toiminnon tiettyä *johtamista*. Tällaista johtamista tarvitaan eniten maailmanhistorian suurinta taistelua varten. Kommunistisen puolueen järjestäminen on kommunistisen johdon järjestämistä proletaarisen vallankumouksen kaudella.

Voidakseen kunnolla johtaa puolue itsekin kaipaa kunnollista johtoa. Siitä syystä organisatorisena perustehtävänä on luoda, järjestää ja kasvattaa luotettava kommunistisen puolueen johtajisto, jonka kutsumuksena on proletariaatin vallankumousliikkeen johtaminen.

5) Vallankumouksellisen luokkataistelun johtaminen edellyttää kommunistiselta puolueelta ja sen johtoilimilta mahdollisimman suurta taistelukykyä, joka yhdistyy elimellisesti mahdollisimman suureen kykyyn mukautua muuttuneeseen taistelutilanteeseen.

Menestyksellinen johtaminen edellyttää sitä paitsi ehdottomasti *mitä kiinteintä yhteyttä proletaarijoukkoihin*. Ilman tällaista yhteyttä johtajat eivät johda joukkoja, vaan parhaassa tapauksessa vain seuraavat niitä.

Elimellinen yhteys saadaan kommunistisissa puolueissa aikaan demokraattisen sentralismin avulla.

II. DEMOKRAATTISESTA SENTRALISMISTA

6) Sentralisaatio merkitsee kommunistisissa järjestöissä poliittisen toiminnan keskittämistä eikä vallan ja herruuden keskittämistä. Kommunistinen puolue esiintyy voima-

järjestönä vain proletaarisen vallankumouksen vihollisiin nähden eikä vallankumoukselliseen proletariaattiin nähden. Yhtä yhteensopimattomia ovat puolueen sisäinen valtataistelu ja Kommunistisen Internationaalin hyväksymät demokraattisen sentralismin periaatteet.

Vanhan, ei-vallankumouksellisen työväenliikkeen järjestörakenteessa syntyi samanlaista voimakasta dualismia kuin porvarillisessa valtiolakenteessa: toisaalla virkavalta ja toisaalla kansa. Porvarillisen ympäristön kuolettavasta vaikutuksesta johtuen niissä tapahtui tehtävien erillistymistä, työtätekevien elävän kanssakäymisen tilalle tuli pelkkä muodollinen demokratia ja järjestö jakautui aktiiviseen virkailijakuntaan ja passiivisiin joukkoihin. Myös vallankumouksellinen työväenliike on porvarillisen ympäristön vaikutuksesta tietystä määrin formalismi- ja dualismitendensien läpikemaa.

Kommunistinen puolue on velvollinen poistamaan lopullisesti nämä ristiriidat järjestelmällisen, sitkeän poliittisen ja organisatorisen toiminnan sekä *toistuvien* parannusten ja uudistusten avulla.

7) Uudistettaessa sosialistista joukkopuoluetta kommunistiseksi ei saa rajoittua siihen, että kaikki valtuudet siirretään sen keskuskomitealle, mutta entinen järjestys säilytetään muussa suhteessa muuttumattomana. Jotta sentralisaatio ei jäisi vain paperille, vaan tulisi toteutetuksi käytännössä, se on suoritettava siten, että kyseisen puolueen jäsenistö tuntisi sen merkitsevän *todella yhteistoimintansa ja taistelukykynsä tehostamista ja kehittämistä*. Muutoin se on puolueen jäsenjoukoista puolueen virkavaltaistamista ja aiheuttaa kaiken sentralisaation, kaiken johdon, kaiken lujan kurin vastustamista. Anarkismi on virkavaltaisuuden vastakkainen kohtio.

Pelkkä muodollinen demokratia ei voi poistaa järjestöstä enempää virkavaltaisuus- kuin anarkismitendenssejäkään, joita kehittyy tämän samaisen demokratian pohjalla työväenliikkeessä.

Siitä syystä järjestön sentralisaatio, ts. pyrkimys lujaan johtoon, ei saavuta tarkoitustaan niin kauan kuin yritämme päästä siihen muodollisen demokratian pohjalta. Sitä varten on ennen muuta elävät yhteydet ja keskinäissuhteet kehitettävä ja säilytettävä niin itse puolueessa johtielinten ja muun jäsenistön kesken kuin myös toisaalta puolueen ja siihen kuulumattomien proletaarijoukkojen kesken.

III. KOMMUNISTIEN TYÖVELVOLLISUUDESTA

8) Kommunistisen puolueen tulee olla *vallankumouksellisen marxilaisuuden työkoulu*. Jokapäiväinen yhteinen toiminta puoluejärjestöissä rakentaa elimellisen yhteyden puolueen eri järjestöjen ja sen yksityisten jäsenten välille.

Julkisissa kommunistisissa puolueissa jäsenenemmistön osallistuminen jokapäiväiseen puolue toimintaan on nykyisin vielä riittämätöntä. Se on suurimpana puutteellisuutena puolueissa ja alkusyyinä niiden kehityksen epävakaisuuteen.

9) Heti ensi askeleistaan alkaen työväenpuolue on vaarassa tyytyä siihen, että hyväksytään kommunistinen ohjelma, vaihdetaan propagandatyössä entinen oppi kommunistiseen ja asetetaan antikommunististen virkailijoiden tilalle kommunistivirkailijoita. Mutta hyväksymällä kommunistisen ohjelman puolue vain ilmaisee tahtonsa muuttua kommunistiseksi. Jos kommunistinen toiminta puuttuu ja jäsenenemmistö pysyy passiivisena, niin puolue ei ole vielä vähimmässätkään määrässä täyttänyt niitä vaatimuksia, joita kommunistisen ohjelman hyväksyminen on sille asettanut, sillä tämän ohjelman noudattaminen käytännössä vaatii ennen muuta *koko jäsenistön vetämistä mukaan keskeytsettömään jokapäiväiseen toimintaan*.

Kommunistinen järjestelytaito on kaiken ja kaikkien käyttämistä proletariaatin luokkataistelun hyväksi, puolueen tarkoituksenmukaista jaottelua puolueen jäsenten kesken ja laajojen proletaarijoukkojen vetämistä puolueen jäsenten välityksellä vallankumousliikkeeseen, samalla kun säilytetään koko liikkeen varma johto, ei voimakeinoin, vaan arvovallan ja suuremman tarmokkuuden, kokeneisuuden, monitahoisuuden ja taitavuuden ansiosta.

10) Omataksaan tosiaktiivisia jäseniä kommunistisen puolueen tulee vaatia, että kukin heistä omistaisi voimansa ja aikansa kokonaan puolueohjelmalle, sikäli kuin hänellä niitä kyseisissä oloissa on. Kommunistiseen puolueeseen kuuluminen edellyttää tietenkin kommunistisen vakaumuksen ohella muodollista rekisteröintiä ensin puolueen ehdokasjäsenenä ja sitten jäsenenä samoin kuin säädettyjen jäsenmaksujen säännöllistä suoritusta, puoluelehden tilaamista jne. Tärkeintä on kuitenkin kunkin jäsenen osallistuminen jokapäiväiseen puolue toimintaan.

11) Osallistuakseen jokapäiväiseen toimintaan puolueen

kunkin jäsenen täytyy jatkuvasti kuulua johonkin *pienempään toimintaryhmään*: komiteaan, toimikuntaan, kollegioon, ryhmään, osastoon tai soluun. Vain siten käy mahdolliseksi puolue työn oikea jakaminen, suorittaminen ja ohjaaminen.

Paikallisjärjestöjen yleisiin jäsenkokouksiin osallistuminen on tietenkin ilman muuta välttämätöntä, näitä aika ajoittaisia kokouksia ei sovi korvata paikallisilla edustajakokouksilla silloin, kun on olemassa mahdollisuudet legaaliseen toimintaan. *Kaikki* puolueen jäsenet ovat päivittäin velvollisia käymään *säännöllisesti* näissä kokouksissa. Mutta tämä ei suinkaan riitä. Jo itse kokousten perusteellinen valmistelu, samoin kuin työväen julkisten kokousten, mielenosoitusten ja joukkoesiintymisten valmistelu ja tarkoituksenmukainen hyväksikäyttö edellyttää pienempien ryhmien tai erinäisten valtuutettujen tovereiden toimintaa. Vain pienemmät ryhmät saattavat huolellisesti tutkia ja tehokkaasti suunnitella tällaisen toiminnan moninaiset tehtävät. Ilman tällaista kaikkien, lukuisiin pieniin toimintaryhmiin jaoteltujen jäsenten vakituista jokapäiväistä toimintaa sanakarillisimmatkin ponnistukset työväen luokkataistelussa muodostuvat vain turhiksi voimattomiksi yrityksiksi vaikuttaa tuohon taisteluun eivätkä ne johda proletariaatin kaikkien vireiden vallankumouksellisten voimien välttämättömään yhdistymiseen yhtenäiseksi taistelukykyiseksi kommunistiseksi puolueeksi.

12) On muodostettava kommunistisia *ydinryhmiä* pitäen silmällä puolue toiminnan eri aloilla tapahtuvaa jokapäiväistä työtä: kodeissa harjoitettavaa agitaatiota, puoluekouluja, lehtien avustamista, kirjallisuuden levitystä, tiedotustoimintaa, yhteydenpitoa jne.

Kommunistiset solut ovat tärkeimpiä ydinryhmiä, jotka suorittavat jokapäiväistä kommunistista työtä tehdaslaitoksissa, ammattiyhdistyksissä, työkuunnissa, sotilasosastoissa jne. — kaikkialla, missä on edes muutamia kommunistisen puolueen jäseniä tai jäsenehdokkaita. Mikäli samassa laitoksessa tai liitossa jne. on suurempi määrä jäseniä, solu laajenee osastoksi, jonka toimintaa johtaa kommunistinen ydinryhmä. Jos osoittautuu tarpeelliseksi järjestää oppositioryhmä laajalla pohjalla ja yleisin perustein tai osallistua jo olemassa olevan ryhmän toimintaan, kommunistien on pyrittävä saamaan siinä johtoasema oman erillisen solunsa välityksellä.

Onko kommunistisen solun toimittava julkisesti, se riippuu jokaisessa eri tapauksessa kaikkien vaarojen ja etuuksien huolellisen harkinnan tuloksista.

13) Yleisen työvelvollisuuden voimaansaattaminen puolueessa ja pienten toimintaryhmien järjestäminen on erittäin vaikea kommunistisen joukkopuolueen tehtävä. Tätä tehtävää ei voida ratkaista kerralla, vaan *se vaatii ehtymätöntä mielenmalttia, harkintaa ja suurta tarmokkuutta.*

On erittäin tärkeää, että tämä uusien periaatteiden mukainen järjestely suoritettaisiin erittäin huolellisesti ja vasta sen jälkeen, kun kysymystä on kaikin puolin pohdittu. Olisi tietenkin hyvin helppo jaotella koko järjestön jäsenistö jonkin muodollisen kaavan mukaan pieniksi soluiksi ja ryhmiksi ja pakottaa ne osallistumaan yleiseen jokapäiväiseen puoluetööhön. Mutta parasta on olla aloittamatta sillä tavalla, koska se aiheuttaisi heti puolueen jäsenistön keskuudessa tyytymättömyyttä ja vastenmielisyyttä sellaista uudistusta kohtaan.

Erikoisesti kehoitetaan johtavia puolue-elimä keskustelemaan alustavasti tästä kysymyksestä puoluejärjestäjien, ehdottoman vakaumuksellisten ja aktiivisten kommunistien kanssa, jotka tietävät hyvin, missä tilassa liike on maan tärkeimmissä keskuksissa, ja kehrittelemään yksityiskohtaisesti tämän uudistuksen perusprinsiipit. Edelleen ohjaajien, järjestäjien tai järjestötoimikuntien tulee itse paikalla määrittellä lähin tarkoituksenmukainen toimintasarka, valita ryhmien pääohjaajat ja ryhtyä ensimmäisiin toimenpiteisiin. Järjestöille, toimintaryhmille, soluille ja eri jäsenille tulee antaa tiettyjä konkreettisia tehtäviä ja lisäksi siten, että toimeenpanijat itse näkisivät asetetut tehtävät ehdottoman toivottaviksi, tarkoituksenmukaisiksi ja täytettävissä oleviksi. Siellä, missä se on tarpeellista, sopii osoittaa käytännössä, miten näitä tehtäviä on täytettävä. Sitä paitsi on kiinnitettävä erikoista huomiota niihin virheisiin, joita on vältettävä ennen muuta.

14) Kyseisen uudelleenjärjestelyn tulee tapahtua käytännössä asteittaisesti. Siitä syystä ei pidä muodostaa alussa liian paljon uusia soluja tai toimintayksiköitä paikallisjärjestöissä. Käytännön tulee osoittaa lyhyessä ajassa, että suurissa tuotantolaitoksissa ja liitoissa muodostetut erilliset solut toimivat aivan oikein ja että puoluetoiminnan muillakin aloilla on järjestetty tarpeellisia toimintaryhmiä

ja niiden toiminta on melko konsolidoitunutta (kuten esim. tiedotustoiminnan, yhteydenpidon, agitaatiotyön, lehtien levityksen alalla jne.). Ei pidä umpimähkään hävittää vanhoja järjestömuotoja, ennen kuin uusi järjestökoneisto on saanut työnsä tietyssä määrin luistamaan.

Tätä kommunistisen järjestötoiminnan perustehtävää on silti suoritettava kaikkialla koko tarmolla. Täyttääkseen tämän tehtävän puolue ei saa hellittää ponnistuksiaan, ennen kuin proletariaatin joukkotaistelun keskuksiin on järjestetty laaja kommunististen solujen, osastojen ja toimintaryhmien verkko ja ennen kuin voimakkaan ja tavoitteensa selvästi tajuavan puolueemme joka jäsen osallistuu jokapäiväiseen vallankumoukselliseen toimintaan ja tämä osallistuminen muodostuu hänelle itsestään ymmärrettäväksi tavaksi.

15) Mainittu organisatorinen perustyö velvoittaa johtavia puolue-elimä johtamaan jatkuvasti, väsymättömästi ja välittömästi puolueuotyötä ja ohjaamaan sitä järjestelmällisesti. Se vaatii runsaasti ponnistuksia niiltä tovereilta, jotka ovat puolue-elinten johdossa. Kommunistisen puolueen johtoelinten ei ainoastaan ole valvottava sitä, että kaikilla tovereilla olisi tehtävää, vaan niiden tulee auttaa heitä ja ohjata heidän toimintaansa suunnitelmallisesti ja käytännöllisellä asiantuntemuksella ottaen tarkoin huomioon toimintaolojen erikoisuudet, on osattava ajoissa huomata toiminnassaan virheet ja pyrittävä parantamaan saadun kokemuksen pohjalta toimintamenetelmiä unohtamatta samalla koskaan taistelun tavoitetta.

16) Koko puolue toimintamme on käytännöllistä tai teoreettista taistelua tai valmistautumista siihen. Erikoistuminen on tässä taistelussa ollut tähän asti äärimmäisen epätydyttävää. On varsin tärkeitä toiminnanaloja, joilla puolueen aikaansaannokset ovat toistaiseksi vähäisiä, kuten esimerkiksi legaalistien puolueiden erityisessä taistelussa valtiollista poliisia vastaan. Ohjeiden antaminen puolue tovereille on tavallisesti sangen satunnaista ja niin pinta-puolista, että tärkeät periaatteelliset puolue päätökset — vieläpä Kommunistisen Internationaalien puolueohjelma ja päätöslauseimat — jäävät enimmäkseen aivan tuntemattomiksi laajoille puolueen jäsenpiireille. Täydellisimmän erikoistumisen aikaansaamiseksi on puolueen kaikkien järjestöjen ja kaikkien toimintaryhmien ohjaustoiminnan tapahduttava järjestelmällisesti ja jatkuvasti.

17) Kommunistisen järjestön velvollisuuksiin kuuluu myös toimintakertomusten esittäminen. Se on puolueen kaikkien järjestöjen ja elinten samoin kuin yksityisten jäsenten velvollisuus. Yleiset toimintakertomukset on esitettävä säännöllisesti lyhyeltä ajalta, minkä lisäksi erityisten puolue tehtävien täytöstä on annettava erityinen selostus. Varsin tärkeää on, että velvollisuus esittää säännöllisesti toimintakertomuksia muodostuisi pysyväksi perinteeksi kommunistisessa liikkeessä.

18) Puolue esittää säännöllisesti kerran kolmessa kuukaudessa selostuksen toiminnastaan Kommunistisen Internationalin johtoelimelle. Jokainen puoluejärjestö on velvollinen esittämään selostuksen vastaavalle johtavalle komitealle (esim. paikallisjärjestöt esittävät kuukausiselostuksensa vastaavalle puoluepiirikomitealle).

Jokainen solu, osasto ja toimintaryhmä on velvollinen esittämään selostuksensa sille puolue-elimelle, jonka johdon alainen se tosiasiallisesti on. Jokaisen puoluejäsenen tulee (noin kerran viikossa) esittää selostuksensa solulle tai toimintaryhmälle (tai toiminnanjohtajalle), johon hän kuuluu, ja erikoistehtävien täytöstä sille puolue-elimelle, joka hänelle tämän tehtävän on antanut.

Selostus on esitettävä ensimmäisessä sopivassa tilaisuudessa. Selostus voidaan tehdä suullisesti, mikäli puolue tai elin, joka tehtävän on antanut, ei vaadi kirjallista selostusta. Selostusten on oltava lyhyitä ja sisällöltään asiallisia. Selostuksen vastaan ottanut henkilö on vastuussa siitä, että tiedot, joita ei kuulu päästää julkisuuteen, säilyvät, ja siitä, että tärkeät selostukset toimitetaan *viivyttelemättä* vastaavalle johtavalle puolue-elimelle.

19) Puolueselostuksissa ei saa tietenkään rajoittaa kertomaan siitä, mitä selostaja on tehnyt. Niissä täytyy olla myös tietoja työn kulussa tehdyistä havainnoista, joilla on merkitystä taistelullemme, varsinkin tietoja, jotka saattavat antaa sysäyksen tulevan toimintamme muuttamiseen tai parantamiseen. Niin ikään tehtäköön esityksiä korjauksista, jotka ovat työn kulussa tuntuneet tarpeellisilta. Kaikissa kommunistisissa soluissa, osastoissa ja toimintaryhmissä on käsiteltävä niille esitetyt selostukset. Tämän selostusten käsittelyn pitää muodostua tavaksi.

Solut ja toimintaryhmät ovat velvollisia huolehtimaan siitä, että yksityiset jäsenet tai jäsenryhmät varta vasten tarkkailevat säännöllisesti vihamielisten järjestöjen, var-

sinkin pikkuporvarillisten työväenjärjestöjen ja ennen muuta »sosialististen» puoluejärjestöjen toimintaa ja esittävät siitä selostuksia.

IV. PROPAGANDA- JA AGITAATIOTYÖSTÄ

20) Vallankumouksellinen propaganda- ja agitaatiotyö on vallankumouksen edellä yleisin tehtävämme. Tätä työtä on suoritettu enimmäkseen vanhan kaavan mukaisesti esiintymällä sattumanvaraisesti joukkokokouksissa sekä puheiden ja kirjasten avulla huolehtimatta erikoisemmin konkreettisesta vallankumouksellisesta sisällöstä.

Kommunistisen propagandan ja agitaation tulee laskea juurensa proletaarijoukkojen keskuuteen. Agitaatio- ja propagandatyössä tulee lähtökohtana olla työläisten konkreettinen elämä, heidän yhteiset etunsa ja pyrkimyksensä ja varsinkin heidän yhteinen taistelunsa.

Tärkeimpänä puolena kommunistien propagandatyössä on sen vallankumouksellinen sisältö. Tältä kannalta katsoen tunnukset ja suhtautuminen konkreettisiin kysymyksiin vaativat hyvin huolellista harkintaa. Jotta otettaisiin oikea kanta kussakin kyseisessä asiassa, on annettava jatkuvasti seikkaperäisiä ohjeita paitsi ammattipropagandisteille ja -agitaattoreille myös muille puolueen jäsenille.

21) Kommunistisen propaganda- ja agitaatiotyön tärkeimmät muodot ovat seuraavat: suullinen henkilökohtainen valistaminen, osallistuminen ammatilliseen ja poliittiseen työväenliikkeeseen, vaikuttaminen puoluelehdistön ja -kirjallisuuden välityksellä. Jokaisen puolueenjäsenen tulee tavalla tai toisella osallistua järjestelmällisesti tähän toimintaan.

Suullisen henkilökohtaisen propagandatyön on oltava ensi kädessä säännöllisesti järjestettyä kotona tapahtuvaa agitaatiotyötä, jota suorittavat erikoisesti sitä varten muodostetut agitaattoriryhmät. Tämän agitaatiotyön ulkopuolelle ei saa jättää ainoatakaan paikallisen puoluejärjestön vaikutuspiirissä olevaa taloa. Vasiten järjestetty katuagitaatio julisteineen ja lentolehtisineen tuottaa suurkaupungeissa useinkin hyviä tuloksia. Solujen ja osastojen on sitä paitsi harjoitettava tuotantolaitoksissa ja virastoissa järjestelmällisesti henkilökohtaista agitaatiota, johon liittyy kirjallisuuden levitys.

22) Harjoitettaessa kommunistista propagandaa niissä kapitalistisissa maissa, missä proletariaatin valtaenemmistöllä ei vielä ole tietoisia vallankumouksellisia pyrkimyksiä, on välttämättömästi etsittävä parhaita toimintamenetelmiä siinä mielessä, että autettaisiin jatkuvasti työmiestä, joka ei ole vielä kyllin valveutunut, ja tehtäisiin hänelle mahdolliseksi osallistua vallankumoukselliseen liikkeeseen. Kommunistisen propagandan on osattava tunnustensa avulla mitä erilaisimmissa tilanteissa tukea kypsymässä olevia, tiedottomia, epämääräisiä vallankumouspyrkimyksiä, joita syntyy työläisten tajunnassa heidän taistellessa porvarillisia perinteitä ja taipumuksia vastaan.

Tällöin kommunistisessa propagandatyössä ei saa tyytyä proletaarijoukkojen hetkellisiin rajoittuneisiin epämääräisiin vaatimuksiin ja toiveisiin. Näihin vaatimuksiin ja toiveisiin sisältyvät vallankumouksen idut muodostavat vain tarpeellisen lähtökohdan vaikutuksellemme, ja vain niiden pohjalta lähtien proletaarit saattavat tietoisesti ymmärtää ja lähetä kommunismia.

23) Kommunistista agitaatiotyötä tulee suorittaa proletaarijoukkojen keskuudessa sillä tavalla, että taistelua käyvät proletaarit pitäisivät kommunistista järjestöämme oman yhteisen liikkeensä rohkeana, kaukonäköisenä, tarmokkaana ja loppuun saakka luotettavana johtajana.

Sen saavuttamiseksi kommunistien tulee osallistua *työväenluokan kaikkiin tavallisimpiin yhteenottoihin ja liikkeisiin ja ajaa työläisten asiaa* kaikissa työläisten ja kapitalistien välisissä työajan pituudesta, palkoista, työehdoista ym. johtuvissa selkkauksissa. Kommunistien tulee tällöin tutkia voimaperäisesti työväen konkreettisia elämänkysymyksiä, heidän tulee auttaa työläisiä käsittämään näitä kysymyksiä, kiinnittää heidän huomiotaan pahimpiin väärinkäytöksiin, auttaa heitä muotoilemaan täsmällisesti ja käytännöllisesti kapitalisteille esitettävät vaatimukset, pyrkiä kehittämään työläisissä solidaarisuudentajua, saada heidät tajumaan, että heidän etunsa ovat yhteisiä ja että kyseisen maan työläiset ajavat yhteistä asiaa yhteinäisenä työväenluokkana, joka muodostaa osan proletariaatin maailmanarmeijasta.

»Kommunistinen puolue» saattaa muodostua *kommunistiseksi puolueeksi* vain tekemällä joka päivä tällaista välttämätöntä pikkutyötä ja osallistumalla alati uhrautu-

vaisesti proletariaatin kaikkiin taisteluihin. Vain siten se tulee eroamaan aikansa eläneistä sosialistisista, pelkkää propagandaa ja värväystä harjoittavista puolueista, joiden toiminta on ollut vain jäsenten hankkimista, reformeista puhumista ja parlamentaaristen »mahdottomuuksien» hyväksikäyttöä. Puolueen koko jäsenjoukon kouluttaminen siten, että osallistutaan tietoisesti ja uhrautuvaisesti jokapäiväiseen taisteluun ja riistettyjen ja riistäjien välisiin yhteenottoihin, on välttämätön edellytys ei ainoastaan proletariaatin diktatuurin pystyttämisen, vaan sitäkin suu-remmassa määrässä sen käytännöllisen toteuttamisen kanalta.

Vain johtamalla työväenjoukkoja jokapäiväisessä taistelussa pääoman pakkovaltaa vastaan kommunistinen puolue voi muodostua sellaiseksi työväenluokan etujoukoksi, joka todella oppii johtamaan proletariaattia ja valmentautuu tietoisesti syrjäyttämään kokonaan porvariston.

24) Varsinkin lakkojen, työnsulkujen ja työväen muiden joukkoesiintymisten yhteydessä kommunistien on asetettava runsaslukuisina liikekannalle osallistuakseen proletariaatin liikehtimisiin.

Kommunistit tekevät *tavattoman suuren virheen*, jos he vedoten kommunistiseen ohjelmaan ja aseelliseen vallankumoukselliseen lopputaisteluun pysyttelevät *passiivisina* ja halveksuvat tai jopa vastustavat taistelua, jota työläiset käyvät joka päivä saadakseen vähäisiä parannuksia elämänoloihinsa. Olkootpa ne vaatimukset, joiden puolesta työläiset ovat jo nyt valmiita taistelemaan kapitalisteja vastaan, kuinka vähäisiä ja vaatimattomia tahansa, ne eivät saa olla koskaan syynä kommunistien vetäytymiseen sivuun tästä taistelusta. Agitatorinen toimintamme ei tietenkään saa todistaa sitä, että me kommunistit olemme sokeasti yllyttämässä järjettömiin lakkoihin ja muihin ajattelemattomiin esiintymisiin, mutta taistelevien työläisten keskuudessa kommunistien tulee olla ansaitusti kunnan taistelutovereiden maineessa.

25) *Ammatillisen* liikkeen käytäntö osoittaa, että kommunistiset solut ja osastot ovat usein aivan avuttomia päiväjärjestykseen tulleissa yksinkertaisimmissa kysymyksissä. Kommunismien *pelkkien yleisten* periaatteiden *alituinen* saarnaaminen on varsin helppoa, mutta ei suinkaan hedelmällistä, mikäli konkreettisissa kysymyksissä pyritään omaksumaan vulgäärin syndikalismien negatiivinen kanta.

Siten me vain pelaamme Amsterdamin keltaisten johtomiesten* pussiin.

Kommunistien tulee määritellä vallankumouksellinen kantansa pitämällä lähtökohtana kunkin kysymyksessä olevan asian todellista sisältöä. Heidän tulee esim. kaikkien *tariffisopimusten* teoreettisen periaatteellisen vastustamisen asemesta kamppailla Amsterdamin johtomiesten ehdottamien tariffien todellista sisältöä vastaan. Proletariaatin taistelutahdon kaikenlainen pauloittaminen on tietenkin tuomittavaa, ja sitä vastaan on käytävä päättävää taistelua; tunnettua on, että kapitalistien ja heidän amsterdamlaiten apuriensa tarkoituksena on sitoa näillä tariffisopimuksilla työläisten kädet, jonka vuoksi kommunistien itseltään ymmärrettävänä velvollisuutena on paljastaa työläisille tämä tarkoitus, mikä yleensä on parhaiten paljastettavissa siten, että kommunistit esittävät sellaisen tariffin, joka ei sido työläisiä.

Varsin tarkoituksenmukaista on ottaa sama kanta esim. ammattiyhdistysten apukassoihin ja *avustusjärjestöihin*. Varojen keräys taistelua varten ja lakkolaisten tukeminen apukassojen varoilla on sinänsä hyvin arvokasta. Mainittuun toiminnan periaatteellinen vastustaminen ei ole paikallaan. Mutta sellainen varojen keräys ja niiden käyttö, jollaista Amsterdamin johtomiehet tahtovat, on risti-riidassa työläisten vallankumouksellisten luokkaetujen kanssa.

Ammattiyhdistysten sairauskassojen yms. suhteen on täysin paikallaan, että kommunistit vaativat esim. erikoismaksujen poistamista, samoin kuin kaikkien vapaaehtoisia kassoja rajoittavien ehtojen poistamista. Jos kuitenkin osa jäsenistöstä haluaa varmistaa sairausavustuksensa sairauskassamaksujen avulla, niin he eivät ymmärrä meitä, mikäli me ilman muuta haluamme kieltää sen heiltä. Nämä jäsenet on saatava ensin tehokkaan henkilökohtaisen selvitystyön avulla vapautumaan pikkuporvarillisista pyrkimyksistään.

26) Taisteltaessa ammattiyhdistysten, samoin kuin erilaisten työväenpuolueiden sosialidemokraattisia ja muita pikkuporvarillisia johtajia vastaan on toivotonta odottaa

* Tarkoitetaan reformististen ammattiyhdistysten Amsterdamin Internationaalin johtomiehiä, jotka puolisivat porvariston ja proletariaatin yhteistyötä ja tukivat aktiivisesti imperialististen valtioiden hallitsevien piirien Neuvostoliitolle vihamielistä politiikkaa. *Toim. huom.*

heiltä jotain pelkän vakuuttamisen avulla. On mitä päättävimmän järjestettävä kamppailu heitä vastaan. Heidät voidaan voittaa ratkaisevasti ja menestyksellisesti vain erottamalla heidät kannattajistaan, todistamalla työläisille, että heidän sosialipetturijohtajansa palvelevat kapitalismin lakeijoina. Nämä johtajat on sen vuoksi saatettava mikäli mahdollista sellaiseen asemaan, jossa heidän on pakko riisua naamaringin, ja hyökättävä tällaisen valmistelun jälkeen päättävästi heitä vastaan.

Ei suinkaan riitä, että Amsterdamin johtajia haukutaan »keltaisiksi». Heidän »keltaisuutensa» on todistettava aina käytännöllisten esimerkkien nojalla. Heidän toimintansa työyhteisöissä, Kansainliiton kansainvälisessä työtoimistossa, porvarillisissa ministeriöissä ja laitoksissa, heidän konferenssi- ja parlamenttipuheidensa petolliset sanat, heidän sadoissa lehdissä julkaisemiensa lukuisten uneen tuodittavien artikkeliensa perusajatuksukset ja varsinkin heidän horjuva ja epävarma käyttäytymisensä vähäisimpienkin palkankorotukseen ja työolojen parantamiseen tähtäävien liikkeiden valmistelussa ja kulussa tarjoavat joka päivä mahdollisuuksia Amsterdamin ansaitusti »keltaisiksi» sanottujen johtajien epäluotettavan petoksellisen toiminnan luonnehtimiseen ja paljastamiseen yksinkertaisesti muotoiluissa ehdotuksissa, päätöslauselmissa ja selväsanaisissa puheissa.

Solujen ja osastojen tulee käydä järjestelmällisesti käytännöllistä taistelua. Verukkeet, joita alempi ammattiyhdistysbyrokratia esittää piiloutuen heikkoutensa vuoksi — useinkin hyvistä aikomuksistaan huolimatta — sääntöjen, ammattiyhdistysten edustajakokousten päätösten ja liittojen keskushallitusten ohjeiden taakse, eivät saa estää kommunisteja kulkemasta päättävästi eteenpäin ja vaatimasta alemmalta byrokratialta aina selvää vastausta kysymykseen, mitä se on tehnyt näiden esteiden poistamiseksi ja onko se valmis käymään yhdessä liiton jäsenten kanssa avointa taistelua esteiden voittamiseksi.

27) Osastojen on valmistettava huolellisesti etukäteen kommunistien osallistumista ammatillisten järjestöjen kokouksiin ja konferensseihin; on esimerkiksi laadittava omat ehdotukset, valittava selostajat ja puhujat, asetettava ehdokkaiksi pystyviä, kokeneita ja tarmokkaita tovereita jne.

Niin ikään kommunististen järjestöjen on agitaattoriryh-

miensä välityksellä valmistauduttava huolellisesti kaikkiin vastapuolueiden järjestämiin julkisiin työväenkokouksiin, vaalikokouksiin, mielenosoituksiin, poliittisiin työväenjuhliin jne. Siellä missä kommunistit itse kutsuvat koolle julkisen työväenkokouksen, pitäisi lukuisten agitaattoriryhmien toimia yhdessä yhtenäisen suunnitelman mukaisesti niin ennen kokousta kuin itse kokouksessakin voidakseen käyttää sitä täysin järjestyneesti hyväkseen.

28) Kommunistien tulee aina oppia saamaan *järjestyttömät*, valveutumattomat työläiset pysyvästi puolueen vaikutuspiiriin. Meidän on solujemme ja osastojemme kautta saatava nämä työläiset liittymään ammattiyhdistyksiin ja lukemaan puoluelehtiämme. Vaikutuksemme levittäjinä voimme käyttää myös muita työväenyhdistyksiä, valistusseuroja ja opintokerhoja, urheilu- ja näytelmäseuroja, kulutusosuuskuntia jne. Siellä missä kommunistinen puolue joutuu toimimaan maanalaisena, sellaisia työväenyhdistyksiä voidaan perustaa puolueen jäsenten aloitteesta myös puolueen ulkopuolella, mutta kuitenkin vain johtavien puolue-elinten suostumuksesta ja valvonnan alaisina (myötätuntoisten järjestö). Kommunistiset *nuoriso- ja naisjärjestöt* voivat niin ikään kurssiensa, kirjallisuusiltojensa, opintoretkiensä, juhlatilaisuuksiensa ja huviretkiensä kautta herättää monissa politiikasta piittaamattomissa proletaareissa kiinnostusta ensin yleensä järjestöelämään ja liittää heidät sitten pysyvästi järjestöön sekä vetää heidät siten hyödylliseen toimintaan puolueemme avuksi (levittämään lentolehtisiä, puoluejulkaisuja jne.). Osallistuessaan aktiivisesti yhteiseen liikkeeseen he vapautuvat helpommin pikkuporvarillisista taipumuksistaan.

29) Saadaksean työväen *puoliproletaariset kerrokset* myötämielisiksi vallankumouksellista proletariaattia kohtaan kommunistien tulee käyttää hyväkseen heidän ja toisaalta suurmaanomistajien, kapitalistien ja kapitalistisen valtion välisiä erityisiä luokkaristiriitoja ja vapauttaa nämä välikerrokset jatkuvan propagandatyön avulla epäluulosta proletaarista vallankumousta kohtaan. Tämä vaatii useinkin olemaan jatkuvasti kanssakäymisissä heidän kanssaan. Heidän luottamustaan kommunistiseen liikkeeseen lujitetaan osoittamalla syvää kiinnostusta heidän elämäntarpeita kohtaan, antamalla korvauksettomasti ohjeita ja apua pikku vaikeuksissa, joita heillä on voitettavanaan, mutta joiden edessä he itse ovat avuttomia, ja saamalla heidät

mukaan heidän korvauksetonta valistamistaan varten järjestettyihin erikoislaitoksiin. Samalla on vastustettava varovaisesti, mutta väsymättömästi niiden vastapuolen järjestöjen ja henkilöiden vaikutusta, joilla on arvovaltaa kyseisen paikkakunnan maatyöläisten, kotipalvelijoiden ja muiden puoliproletaaristen aineiden keskuudessa. Lähimmät viholliset, jotka työtätekevät tuntevat kokemuksensa perusteella riistäjiksi, on osoitettava koko rikollisen kapitalistisen järjestelmän edustajiksi ja olennoitumiksi. Kommunistisessa propaganda- ja agitaatiotyössä on käytettävä tehokkaasti ja kaikille ymmärrettävällä tavalla hyväksi kaikkia päiväntapahtumia, joissa ilmenee pikkuporvarillisen demokratian ihanteiden ja »oikeusvaltion» eroavuus.

Jokaisen paikallisen maaseutujärjestön on jaoteltava kodeissa tapahtuva agitaatiotyö yksityiskohtaisesti jäsentensä kesken ja ulotettava agitaatio kaikkiin lähiseudun kyliin, kartanoihin ja yksityisiin taloihin.

30) Mitä tulee kapitalistisen valtion *armeijassa ja laivastossa* suoritettavaan propagandatyöhön, niin kutakin maata varten on löydettävä erityisesti vastaavat menetelmät. Pasifismin hengessä tapahtuva antimilitaristinen agitaatiotyö on äärimmäisen vahingollista. Siten edistetään vain porvariston pyrkimystä riisua aseista proletariaatti. Voimaperäistä agitaatiota ei ole harjoitettava nuorison ja työläisten sotilaskoulutusta vastaan, vaan militaristista järjestystä ja *upseerien omavaltaisuutta* vastaan. Proletariaatin aseistautumisoikeutta on päinvastoin puolustettava mitä tarmokkaimmin.

Vallankumouksellisen kuohunnan alkuvaiheessa saattaa olla suureksi hyödyksi sen suuntainen agitaatio, että *sotilaat ja matruusit valitsisivat* demokraattisesti *päällystönsä* ja muodostaisivat *sotilasneuvostoja*, sillä se horjuttaisi kapitalismin luokkaherruuden perustaa. Agitaation tietä on tehtävä selväksi se *luokkaristiriita*, joka ilmenee siinä, että upseeristo on aineellisesti paremmassa asemassa ja kohtelee huonosti rivimiehiä, samoin kuin siinä, että viimeksi mainitut ovat sosiaalisesti turvattomia. Erikoista huomiokykyä ja tarmokkuutta tarvitaan aina harjoitettaessa agitaatiota porvariston palkkaamia erikoisjoukkoja, varsinkin sen aseellisia vapaaehtoisjoukkioita vastaan, joiden rappeutuneisuus tekee mahdolliseksi ryhtyä tarpeen vaatiessa niiden rivien järjestelmälliseen sosiaaliseen hajaannuttamiseen.

V. PUOLUELEHDISTÖSTÄ

31) Kommunistista lehdistöä on väsymättömästi kehitettävä ja parannettava.

Ainoatakaan lehteä ei voida tunnustaa kommunistiseksi lehdeksi, jollei se noudata *puolueen ohjeita*.

Puolueen on kiinnitettävä enemmän huomiota siihen, että sen lehdet olisivat *hyviä*, kuin siihen, että niitä olisi paljon. Jokaisella kommunistisella puolueella tulee olla ennen muuta kunnollinen, mikäli mahdollista joka päivä ilmestyvä *pää-äänenkannattajansa*.

32) Kommunistinen lehti ei saa koskaan muuttua kapitalistiseksi yritykseksi, jollaisia porvarilehdet ja usein myös niin sanotut »sosialistiset» lehdet ovat. Lehtiemme on pysyttävä *riippumattomina* kapitalistisista luottolaitoksista. Taitavasti järjestetty ilmoitusten hankinta, joka huomattavasti helpottaa lehtien ylläpitoa, sikäli kuin kysymyksessä ovat julkiset joukkopuolueet, ei saa koskaan tehdä niitä riippuvaisiksi esim. suurilmoittajista. Lehtiemme tinkimättömän johdonmukainen asennoituminen kaikkiin proletariaattia koskeviin sosiaalsiin kysymyksiin on päinvastoin helpommin kuin mikään muu luova niille ehdotonta arvovaltaa. Lehtemme eivät saa palvella myöskään »yleisön» sensaatio- ja ajanvietetaipumusten tyydyttäjinä. Niiden ei myöskään sovi salonkeihin pääsyn vuoksi alistua pikkuporvarillisten kynäilijöiden ja näppärien lehtimiesten arvosteluun.

33) Kommunistisen lehden tulee valvoa ennen muuta riistettyjen ja taistelevien työläisten etuja. Sen pitää olla paras propagandistimme ja agitaattorimme, proletaarisen vallankumouksen johtava propagandisti.

Lehtemme tulee ottaa tehtäväkseen yleistää puolueen kaikkien jäsenten arvokkaat kokemukset ja pyrkiä niiden pohjalta parantamaan jatkuvasti kommunistisia työmenetelmiä. Siten se muodostuu parhaaksi vallankumouksellisen toimintamme järjestäjäksi.

Tuskinpa puolueen historialliset tehtävät ovat täytettävissä ilman tätä kommunististen lehtien yleistävää ja tietoista organisatorista toimintaa.

34) Kommunistisen lehden on pyrittävä *muuttumaan kommunistiseksi* yritykseksi, ts. *proletariaatin taistelujärjestöksi*, vallankumouksellisten työläisten yhteenliittymäksi, johon kuuluvat sen kaikki vakituiset työntekijät, latojat, kirjapainon toimihenkilöt, toimitusjohtajat, jakajat ja levit-

täjät, paikallisen uutisaineiston kerääjät ja muokkaajat jne.

Lehden muuttaminen tällaiseksi taistelujärjestöksi ja aktiiviseksi kommunistiseksi yhteenliittymäksi vaatii useita käytännöllisiä toimenpiteitä.

Jokainen kommunisti saa kiinteän yhteyden lehteensä, mikäli hän tekee uhrauksia ja työtä sen hyväksi. Lehti on hänen vakituinen aseensa, jota on karaistava ja teroitettava uudelleen joka päivä, jotta se voisi olla tehokas. Kommunistisia lehtiä voidaan pitää yllä vain jatkuvilla ja suurilla aineellisilla ja rahallisilla uhrauksilla. Puolueen jäsenten on huolehdittava jatkuvasti lehtien järjestelyyn ja parantamiseen käytettävien varojen hankkimisesta, kunnes ne saavat julkisissa joukkopuolueissa niin suuren levikin ja organisatorisen lujouden, että kykenevät tulemaan toimeen itsenäisesti ja muodostuvat itse puolestaan kommunistisen liikkeen aineelliseksi tukinojaksi.

Ei kuitenkaan riitä, että kommunisti on lehden tarmokas tilausten hankkija ja agitoi sen hyväksi, hänen on oltava myös sen hyödyllinen avustaja. Kysymyksessä olevan laitoksen kommunistisen osaston tai solun on tiedotettava lehdelle mahdollisimman pikaisesti kaikista tapahtumista, kaikesta, mikä sosiaaliselta tai taloudelliselta kannalta on merkittävää alkaen työtapaturmista ja raa'asta oppipoikien kohtelusta aina tehtaan kokousta ja tilikertomusta myöten. Ammattiyhdistysten puolueryhmien tulee toimittaa lehdelle yhdistystensä kokousten ja johtokuntien kaikki tärkeät päätökset ja muuta aineistoa, samoin kuin vihollistemme toimintaa luonnehtivia tietoja. Kokousten kulku, katuelämä tarjoaa tarkkaavaiselle puoluetyöntekijälle mahdollisuuden erilaisten pikkuseikkojen havainnointiin ja kriittiseen arviointiin, ja näiden käyttäminen lehdessä tuo näkyvämmiin ilmi yhteytemme elämänvaatimuksiin myös välinpitämättömille työläisille.

Toimituskunnan tulee suhtautua erikoisen myötämieleisesti ja lämpimästi juuri näihin työväen elämää ja työväenjärjestöjä koskeviin tiedotuksiin tehdäkseen lehden — julkaisemalla ne lyhyinä uutisina — luonteeltaan elämänläheiseksi ja vireäksi työyhteisöksi tai havainnollistaakseen noilla käytännöllisillä esimerkeillä kommunismin oppia, sillä siten tehdään parhaiten kommunismin ylevät aatteet ymmärrettäviksi laajoille työväenjoukoille. Mikäli mahdollista toimituskunnan tulee sopivassa tilaisuudessa olla aulis

keskustelemaan toimituksessa käyvien työläisten kanssa, kuunnella heidän toivomuksiaan ja elämänrasituksista aiheutuvia valituksiaan, kirjoittaa ne huolellisesti muistiin ja käyttää näitä muistiinmerkintöjään lehden elävöittämiseen.

Yksikään lehtemme ei tosin voi kapitalistisen järjestelmän vallitessa muodostua täysin kommunistiseksi työyhteisöksi. Mutta varsin vaikeissakin oloissa voidaan vallankumouksellinen työväenlehti perustaa mainittujen periaatteiden mukaisesti. Siitä on todistavana esimerkkinä venäläisten toveriemme »Pravda» lehti. Se edusti sinänsä itse asiassa varsin aktiivista valveutuneiden vallankumouksellisten työläisten järjestöä Venäjän keisarikunnan tärkeimmissä keskuksissa. Toverit toimittivat, julkaisivat ja levittivät lehteä yhdessä, jota paitsi useimmat heistä ottivat tietenkin tarvittavat varat omasta palkastaan. Lehti puolestaan antoi heille sen, mitä he toivoivat, mikä oli silloin tarpeen heidän liikkeessään ja mikä tänäänkin on heille hyödyksi heidän työssään ja taistelussaan. Sellainen lehti saattoi todellakin muodostua puolueen jäsenten, kuten monien muidenkin vallankumouksellisten työläisten *omaksi lehdeksi*.

35) Lehtitilaustemme *hankinnan* tulee olla hyvin järjestelmällistä. Ennen muuta on osattava käyttää hyväksi jokaista tilannetta, jolloin työväki alkaa liikehtiä tai jonkinlaiset poliittiset tai taloudelliset tapahtumat järkyttävät yhteiskuntaelämää. Niinpä on jokaisen huomattavan lakon tai sulun jälkeen, jonka aikana lehti on avoimesti ja tarmokkaasti ajanut taistelevien työläisten etuja, ryhdyttävä heti lakon päätyttyä hankkimaan yksitellen tilauksia entisiltä lakkolaisilta. Lakon aikana ei ole ainoastaan levitettävä tilauskirjasia ja harjoitettava propagandaa laitosten ja ammattiyhdistysten kommunistiryhmien keskuudessa, vaan on sikäli kuin mahdollista aloitettava tarmokas agitaatiotyö käymällä taisteluun osallistuneiden työläisten asunnoissa.

Samoin on välttämätöntä, että varta vasten määrätyt henkilöt kiertelisivät suunnitelmallisesti työväenkortteleissa jokaisen poliittisen vaalikamppailun jälkeen, joka on elvyttänyt työväenjoukkojen kiinnostusta politiikkaan.

Poliittisten ja taloudellisten kriisien latenssiaikoina, jotka tuntuvat laajoissa työväenkerroksissa hintojen kallistumisena, työttömyytenä jne., on sitten, kun näitä ilmiöitä on käytetty taitavasti propagandatarkoituksiin, tehtävä kaikki mitä voidaan, että saataisiin ammattiosastojen puo-

lueryhmien välityksellä tarkat luettelot ammatillisesti järjestyneistä työläisistä tilausten hankintaa varten. Kokemus on osoittanut, että kuukauden viimeinen viikko on sopivin tällaiseen jatkuvaan tilausten hankintaan. Jokainen paikallinen puolueryhmä, joka ei ole käyttänyt hyväkseen vaikkapa yhden kuukauden viimeistä viikkoa vuodessa, on lyönyt pahasti laimin tehtävänsä.

Lehtien levittäjien ei pidä olla käyttämättä ainoatakaan työväenkokousta tai mielenosoitusta tilausten hankintaan.

Ammattiyhdistysten puolue ryhmät velvoitetaan tekemään samoin.

Puolueen jäsenten tulee alinomaan varjella lehteä sen kaikilta vihollisilta.

Kaikkien puolueen jäsenten tulee käydä kiivasta taistelua kapitalistista lehdistöä vastaan. On paljastettava ja tuomitettava sen lahjottavuus, valheellisuus ja katuala vaiteliaisuus.

VI. PUOLUEEN YLEISESTÄ JÄRJESTÖRAKENTEESTA

36) Puoluejärjestöä laajennettaessa ja lujitettaessa ei ole pidettävä lukua muodollisista maantieteellisistä seikoista, vaan on otettava huomioon todelliset taloudelliset ja poliittiset erikoisuudet, samoin kuin tekniset kulkuyhteydet maan vastaavassa osassa. Painopisteen tulee sijaita *pääkaupungeissa ja suurteollisuuden työläiskeskuksissa*.

Uutta puoluetta perustettaessa ja lujitettaessa ilmenee usein alusta alkaen pyrkimystä laajentaa puoluejärjestöverkko koko maata käsittäväksi. Puolueen voimat hajotetaan ja sirotellaan eri puolille maata, vaikka sillä on niitä käytettävissään vielä varsin rajoitetusti. Siten heikennetään puolueen vetovoimaa ja kehitystä. Muutamien vuosien kuluessa onnistutaan tosin luomaan moniulotteinen puoluejärjestö, mutta samalla sillä ei ole useinkaan edes varmaa pohjaa maan yhdessäkään teollisuuskaupungissa.

37) Jotta puolueen toiminta saataisiin mahdollisimman keskittyneeksi, on puolueen johtoelimiä rakennettaessa pidettävä kaavana hierarkkista järjestelmää monine eri portaineen, jotka ovat täysin toinen toisensa alaisia. On pyrittävä siihen, että jokaisesta taloudellisena ja poliittisena keskuksena ja liikennesolmuna olevasta suurkaupungista kulkisivat organisatoriset johtolangat kaikkialle tämän

kaupungin ympäristöseudulle ja siihen taloudellisesti tai poliittisesti kuuluvaan piirikuntaan. Pääkaupungissa sijaitsevan puoluekomitean, joka kyseisen puoluejärjestön johtolimenä ohjaa kaikkea järjestötyötä ja suuntaa puolueen poliittista toimintaa piirikunnassa, tulee olla kiinteässä yhteydessä pääkaupungissa oleviin puolueen työtätekeviin jäsenjoukkoihin.

Piirikunnan puoluekonferenssissa tai edustajakokouksessa valitut ja puolueen keskuskomitean vahvistamat piirikuntajärjestäjät ovat velvollisia osallistumaan vakituisesti pääkaupungin puolue-elämään. Puolueen piirikuntakomiteaan on jatkuvasti otettava puolueyöntekijöitä pääkaupungin puolueenjäsenten keskuudesta, että piirikunnan poliittinen johtava puoluekomitea olisi läheisessä kosketuksessa piirikunnan pääkaupungin laajoihin puolueen jäsenjoukkoihin. Puolueen järjestömuotoja kehiteltäessä on pyrittävä siihen, että piirikunnan johtava puoluekomitea olisi samalla myös piirikunnan pääkaupungin poliittinen johtolin. Siten piirikuntajärjestöjen johtavat puoluekomiteat tulevat yhdessä keskuskomitean kanssa esittämään todellisten johtolinten osaa koko puoluejärjestössä.

Alueellisesti puoluepiirikunnan ei tietenkään tarvitse ehdottomasti noudattaa kyseisen alueen rajoja. Pääasia on se, että piirikunnan puoluekomitea voisi johtaa kaikkia piirikunnan paikallisjärjestöjä. Ellei siihen enää ole mahdollisuutta, jaettakoon piirikunta ja perustettakoon uusi puolueen piirikuntakomitea.

Suurimmissa maissa puolue kaipaa tällöin luonnollisesti myös erinäisiä yhdistäviä elimiä niin keskuskomitean ja erilaisten piirikuntakomiteoiden (maakunta-, aluekomiteoiden jne.) kuin myös piirikunnan johtolimen ja erilaisten paikallisjärjestöjen (piirijärjestöjen tai puolueosastojen elinten) yhdistämiseksi. Tietyissä oloissa saattaa tosin olla tarkoituksenmukaista antaa johtava osa tällaiselle yhdistävälle elimelle (esim. sellaisen huomattavan kaupungin johtolimelle, missä on paljon jäseniä). Sitä pitäisi kuitenkin yleensä välttää, koska se on hajakeskitystä.

38) Suuret alueelliset puoluejärjestöjen yhteenliittymät (piirikuntajärjestöt) muodostuvat paikallisista puoluejärjestöistä: kylien ja kauppaloiden paikallisosastoista, isojen kaupunkien eri osien tai kaupunkipiirien järjestöistä. Paikallinen puoluejärjestö, joka on kasvanut siinä määrin, ettei

se enää pysty pitämään julkisesti jäsentensä lukua vastaavia yleisiä kokouksia, on jaettava.

Paikallisjärjestön jäsenet on jaotettava eri toimintaryhmiin, jotta he voisivat osallistua jokapäiväiseen puolue-työhön. Tällöin saattaa suurimmissa järjestöissä osoittautua tarkoituksenmukaiseksi toimintaryhmien yhdistäminen erilaisiksi kollektiiveiksi. Yleensä samaan kollektiiviin tulee kuulua niiden jäsenten, jotka työpaikassaan tai yleensä jokapäiväisessä elämässään ovat usein kanssakäymisissä keskenään. Kollektiivin tehtävänä on jakaa puolue-työ eri toimintaryhmien kesken, ottaa vastaan selostuksia neuvostojen valtuuttamilta henkilöiltä, valmistaa keskuudessaan puolueen jäsen ehdokkaita jne.

39) Puolue kokonaisuudessaan on *Kommunistisen Internationaalien johdon alainen*. Internationaalien keskuselinten ohjeet ja päätökset, jotka koskevat siihen kuuluvaa puoluetta, lähetetään 1) joko puolueen yleiselle keskukselle tai 2) sen välityksellä jostain tietyistä toiminnanaloista huolehtivalle keskuselimelle tai 3) kaikille puoluejärjestöille.

Internationaalien ohjeet ja päätökset ovat velvoittavia puolueelle yleensä ja tietenkin myös sen jokaiselle jäsenelle.

40) Puolueen keskuselin (keskuskomitea tai laajennettu keskuskomitea) valitaan puolueen edustajakokouksessa ja se on vastuussa tälle. Keskuselin valitsee keskuudesta suppeamman johtelimen, joka muodostuu poliittisesta ja organisatorisesta toimikunnasta. Tämä johtelin suuntaa omalla vastuullaan puolueen politiikkaa ja jokapäiväistä toimintaa kummankin toimikuntansa välityksellä. Tämä suppeampi johtelin kutsuu säännöllisesti koolle puolueen johtavan keskuselimen yleiset kokoukset tekemään erikoisen tärkeitä, ratkaisevia päätöksiä. Tällöin on selvän käsityksen saamiseksi puolueen asemasta ja tilasta, sen tahdosta ja toimintakyvystä otettava puolueen keskuselimiä valittaessa huomioon maan eri osien tahto, sikäli kuin ne esittävät joitakin hyväksyttävissä olevia ehdotuksia. Samasta syystä ei ole keskuselimiä valittaessa jätettävä huomion ulkopuolelle myöskään vakavanlaatuisia taktillisia erimielisyyksiä; keskuselimeen tulee päinvastoin kuulua myös vähemmistön ajatuskannan parhaita edustajia. Suppealla johtelimestä pitäisi kuitenkin mahdollisuuksien mukaan olla yhteinen näkökanta, jotta se voisi johtaa varmasti ja luotettavasti puoluetta nojaten paitsi arvovaltaansa myös

tiettyyn ja lukumääräisesti jopa voimakkaaseen enemmistöön johtavan keskuselimen jäsenistössä.

Puolueen keskuselimen jäsenistön tällaisen laajentamisen ansiosta legaaliset joukkopuolueet saavat mm. mahdollisuuden luoda lyhyessä ajassa keskuskomiteansa varten parhaan perustan lujalle kurinalaisuudelle ja puolueen jäsenjoukkojen ehdottomalle luottamukselle ja sitä paitsi havaita pikemmin ja sitten myös parantaa ja voittaa kaikenlaiset taudit ja horjunnat, joita puolueen vastuunalaisten työntekijöiden keskuudessa saattaa ilmetä. Tätä tietä käy mahdolliseksi estää tietyssä määrin järkiperaisella tavalla sellaisten tautien kehittyminen puolueessa, joiden seuraukset saattavat olla tuhoisia, eikä ole tarvetta parantaa niitä operatiivisesti tulevissa puoluekokouksissa.

41) Jokaisen johtavan puoluekomitean tulee suorittaa keskuudessaan *tarkoituksenmukainen työnjako* voidakseen johtaa puolueuetyötä mahdollisimman hedelmällisesti. Tällöin saattavat monilla työaloilla osoittautua tarpeellisiksi myös erikoiset johtoelimet (esim. propagandatyötä, periodisten julkaisujen levittämistä, ammatillista taistelua, tiedotustoimintaa, yhteydenpitoa yms. varten). Jokainen erikoinen johtoelin on joko johtavan keskuselimen tai piirikunnan puoluekomitean alainen. Piirikunnan johtavan puoluekomitean ja viime kädessä puolueen johtavan keskuselimen kuuluu yleensä *valvoa* kaikkien alaistensa komiteoiden *toimintaa* samoin kuin tehtävien oikeaa täyttöä ja *kokoonpanoa*. Kaikki jäsenet, joilla on vakituinen virka puolueuetyössä, ovat välittömästi johtavan puoluekomitean alaisia. Puolueen toimihenkilöiden (esim. toimittajien, propagandistien, järjestäjien ym.) toimialan ja asuinpaikan vaihtaminen saattaa osoittautua tarkoituksenmukaiseksi, mikäli sillä ei vaikeuteta liiaksi puolueen toimintaa. Toimittajien ja propagandistien tulee niin ikään osallistua säännöllisesti jonkin toimintaryhmän puolueuetyöhön.

42) Puolueen johtavalla keskuselimellä samoin kuin Kommunistisen Internationaalien keskuselimellä on aina oikeus vaatia kaikilta kommunistisilta järjestöiltä, niiden elimiltä ja yksityisiltä jäseniltä tyhjentäviä *tietoja*. Johtavan keskuselimen edustajien ja valtuutettujen tulee saada osallistua päätösvaltaisina kaikkiin kokouksiin ja istuntoihin. Johtavalla keskuselimellä tulee olla aina käytettävissä valtuutettuja (komissaareja) voidakseen antaa ohjeita ja tietoja piirikuntajärjestöjen tai puolueosastojen eli-

mille myös välittömästi ja suullisesti eikä ainoastaan poliittis- ja organisatorisluontoisten kiertokirjeiden tai kirjeenvaihdon avulla.

Jokaisella järjestöllä ja puolue-elimellä samoin kuin yksityisellä puolueenjäsenellä on aina oikeus tehdä välittömästi johtavalle puolueen tai Internationaalin keskuselimmelle ehdotuksiaan, huomautuksiaan tai valituksiaan.

43) Johtavien puolue-elinten *ohjeet ja päätökset* ovat *velvoittavia* alempiin järjestöihin ja puolueenjäseniin nähden.

Johtoelinten *vastuunalaisuus* ja niiden velvollisuus varoa laiminlyöntejä ja valtuuksien väärinkäyttöä johtajien taholta ovat vain osaksi määriteltävissä muodollisesti. Mitä pienempi on niiden muodollinen vastuu esim. illegaalisissa puolueissa, sitä suuremmassa määrässä ne ovat velvollisia kysymään puolueen muiden jäsenten mielipidettä, hankkimaan säännöllisesti luotettavia tietoja ja tekemään päätöksensä vasta kypsän kaikinpuolisen harkinnan jälkeen.

Puolueen jäsenet ovat julkisesti esiintyessään velvollisia *käyttäytymään aina kuten kurinalaiset taistelujärjestön jäsenet*. Niissä tapauksissa, jolloin jossakin kysymyksessä on erimielisyyksiä oikean menettelytavan suhteen, nämä on mikäli mahdollista selviteltävä ennen kuin esiinnyttään julkisesti puoluejärjestössä, minkä jälkeen on meneteltävä hyväksytyyn päätöksen mukaisesti. Siinäkin tapauksessa, että järjestön tai johtavan puolue-elimien päätös on toisten jäsenten mielestä virheellinen, näiden tovereiden ei pidä julkisesti esiintyessään unohtaa, että *yhteisrintaman eheyden* heikentäminen tai *murtaminen* on pahinta *kurin rikkomista* ja pahin virhe vallankumouksellisessa *taistelussa*.

Jokaisen puolueenjäsenen pyhä velvollisuus on varjella kommunistista puoluetta ja ennen kaikkea Kommunistista Internationaalia kommunismin kaikilta vihollisilta. Huono kommunisti on se, joka tämän unohtaa tai jopa julkisesti hyökkää puoluetta tai Kominternia vastaan.

44) Puolueen säännöt on laadittava sillä tavalla, etteivät ne voisi muodostua puolueen kehityksen ja kasvun esteeksi.

Kaikkien Kominterniin kuuluvien puolueiden on *viivyttelemättä noudatettava* sen päätöksiä siinäkin tapauksessa, että sääntöjen ja aikaisempien puoluepäätösten muuttaminen kävisi myöhemmin tarpeelliseksi.

VII. LEGAALINEN JA ILLEGAALINEN TOIMINTA

45) Puolueen järjestörakenteen tulee olla sellainen, että puolue voisi aina mukautua nopeasti taistelutilanteen muutoksiin.

Kommunistisen puolueen tulee kehittyä taistelujärjestöksi, joka toisaalta osaa välttää joutumasta avotaisteluun yhteen kohtaan keskittyneiden ylivoimaisten vihollisvoimien kanssa ja toisaalta kykenee käyttämään hyväkseen vastustajan vajavaista liikuntakykyä ja ryhtymään hyökkäykseen siellä, missä vastustaja sitä vähiten odottaa. Puoluejärjestö tekisi mitä suurimman virheen, jos se jättäytyisi yksinomaan kapinan ja katutaistelujen varaan tai pitäisi silmällä vain äärimmäistä sörön tilaa. Kommunistien tulee tehdä jatkuvasti valmistavaa vallankumouksellista työtä *kaikissa tilanteissa ja olla aina taisteluvalmiita*, koska useinkin on miltei mahdotonta määrittellä ennakolta nousu- ja hiljaiskausia. Mutta silloinkin, kun tällainen ennakolta määrittely on mahdollista, sen nojalla tuskin voitaneen suorittaa muutoksia puoluejärjestössä, sillä käänteet tapahtuvat tavallisesti hyvin lyhyin väliajoin, usein jopa *aivan odottamatta*.

46) Kapitalististen maiden legaaliset kommunistiset puolueet eivät ole vielä yleensä tajunneet kyllin hyvin tehtävänsä valmistella vakavasti puoluetta vallankumoukselliseen kapinaan, aseelliseen taisteluun ja yleensä illegaaliiseen toimintaan.

Puolue kokonaisuudessaan järjestäytyy liian yksipuolisesti luottaen pitkäaikaiseen legaalisuuteen ja muotoutuu jokapäiväisen legaalisen taistelun tarpeita vastaavasti.

Sen sijaan illegaalisissa puolueissa ei useinkaan osata kylliksi käyttää legaalisia toimintamahdollisuuksia ja rakentaa puoluejärjestöä sellaiseksi, joka olisi elävässä yhteydessä vallankumouksellisiin joukkoihin. Sellaisissa tapauksissa puolue työ pyrkii jäämään voimattomien salaliittojen tuloksettomaksi Sisäfoksen työksi.

Kumpikin on virheellistä. Jokaisen legaalisen kommunistisen puolueen tulee osata säilyttää maksimaalinen taisteluvalmius silloinkin, kun se joutuu toimimaan maanalaisena. Ja varsinkin sen täytyy olla valmis vallankumouksellisten esiintymisten alkaessa. Jokaisen illegaalisen kommunistisen puolueen on vuorostaan käytettävä tarmokkaasti hyväkseen

myös kaikkia legaalisen työväenliikkeen mahdollisuuksia muodostuakseen voimaperäisen puolueityön avulla laajojen vallankumouksellisten joukkojen järjestäjäksi ja todelliseksi johtajaksi.

47) Jokaisen kommunistisen puolueen tehtävät sen joka-päiväisessä elämässä muuttuvat vallankumousprosessin eri vaiheita vastaavasti. Puolueen rakenne, johon legaalisen puolueen tulee pyrkiä, ja toisaalta illegaalisen puolueen rakenne eivät kuitenkaan eroa olennaisesti toisistaan.

Illegaalisen puolueen kaikessa toiminnassa on luonnollisesti ratkaiseva merkitys sillä, että salaisuus puolueen jäseniin ja järjestöihin nähdessä säilyy ja ettei niitä anneta ilmi rekisteröinneillä, varomattomilla maksujen keräyksillä ja asiakirjojen jakamisella. Se ei voi käyttää salaisiin tarkoituksiin julkisia organisaatiomuotoja *samassa mitassa* kuin legaalinen puolue. Mutta se voi oppia siihen yhä enemmän.

Legaalisen joukkopuolueen on vuorostaan oltava aina valmis illegaalisen toiminnan ja taistelukausiensa varalta. Sen tulee jatkuvasti ja yhä enemmän valmistautua yllätyksen varalta, aseistautua ja mukautua (esim. pitää tarkasti salassa osoitteet, hävittää yleensä kirjeet, säilyttää ehdottoman huolellisesti tarpeelliset asiakirjat, kasvattaa yhdysmiehiä maanalaisuuden hengessä jne.).

48) Illegaalinen kommunistinen organisaatiotyö käsitetään usein niin legaalisisissa kuin illegaalisisissakin puolueissa muusta puolueityöstä ja puoluejärjestöstä eristäytyneen, erillisen erikoisen sotilaallisen järjestön säilyttämisen perustaksi. Se on ehdottomasti virheellinen käsitys. Päinvastoin, vallankumousta edeltävänä kautena taistelujärjestöjämme on rakennettava etupäässä yleisellä kommunistisella puolueityöllä. *Koko puolueen pitää muodostua vallankumouksen taistelujärjestöksi.*

Eristetyt vallankumoukselliset sotilaalliset järjestöt, jotka ovat syntyneet liian aikaisin ennen vallankumousta, ovat hyvin taipuvaisia hajoamaan ja demoralisoitumaan, sillä niillä ei ole riittävästi välitöntä hyödyllistä puolueityötä.

49) Yleinen puolueityömme on jaettava siis siten, että vallankumouksen tarpeiden mukaisen taistelujärjestön *juuret* kasvaisivat ja lujittuisivat jo ennen vallankumousta. Erikoisen tärkeää on, että kommunistisen puolueen johto *panisi ohjaustyössään jatkuvasti huomiota näihin tar-*

peisiin ja koettaisi mikäli mahdollista saada niistä *selvän käsityksen*. Ennakkokäsitys ei tosin voi olla koskaan kyllin täydellinen eikä selvä. Mutta sen perusteella ei suinkaan voida sivuuttaa huomiotta tätä kommunistisen organisatorisen johdon tärkeintä momenttia.

Näin siksi, että parhaitenkin järjestynyt puolue saattaa joutua ratkomaan varsin vaikeita ja mutkallisia ongelmia, koska avoin vallankumouksellinen toiminta muuttaa suuresti kommunistisen puolueen käytännöllisiä tehtäviä. Ehkä joudumme mobilisoimaan poliittisen puolueemme muuttamassa päivässä aseellista kapinaa varten. Emmekä ainoastaan puoluetta, vaan myös sen reservijoukot, myötätuntoisten järjestöt, jopa kenties koko nostoväen (Landsturm), ts. järjestymättömät vallankumoukselliset joukot. Sellaisena ajankohtana ei voi olla edes puhettakaan minkään vakinaisen punaisen armeijan muodostamisesta. Meidän täytyy voittaa pelkästään puolueen johtamien kansanjoukkojen voimin ilman mitään etukäteen järjestettyä armeijaa, joten urhoollisinkin taistelu saattaa osoittautua hyödyttömäksi, jollei puolueemme ole järjestynyt kunnollisesti jo *ennakolta* sellaisen tapauksen varalta.

50) Vallankumoustilanteissa on ollut usein havaittavissa, *ettei* vallankumouksellinen *keskusjohto ole kyennyt* täyttämään tehtäviään. Samalla kun proletariaatti saa vallankumouksessa suuria aikaan alempiasteisten organisatoristen tehtävien alalla, päämajassa vallitsee useimmiten sekasorto, epävarmuus, kaaos. Yksinpä alkeellisinkin työnjako saattaa puuttua. Yhteydenpito on järjestetty tavallisesti erittäin kehnosti, mistä koituu näin ollen enemmän vahinkoa kuin hyötyä, eikä yhteyksiin ole luottamista. Salainen posti, salaiset kuljetukset, salaiset asunnot ja salaiset kirjapainot ovat tavallisesti silloin, kun niitä tarvitaan, onnellisen tai onnettoman sattuman varassa. Järjestyneen vastustajan jokaisella provokaatiolla on suuret onnistumismahdollisuudet.

Toisin ei voisi ollakaan, mikäli johtava vallankumouspuolue ei ole järjestänyt ennakolta omaa erikoista koneistoa mainittua tarkoitusta varten. Sotilaallinen tiedustelutoiminta vaatii erikoiskoulutusta ja asiantuntemusta, samoin kuin valtiolliseen poliisiin kohdistuva vastavakoilutoiminta.

Salainen yhteyskoneisto saattaa toimia varmasti ja nopeasti vain oltuaan pitkän aikaa ja säännöllisesti käytössä. Jokainen kommunistinen puolue kaipaa vaikkapa vähim-

määsmäärässä tiettyjä salaisia toimenpiteitä kaikilla näillä vallankumouksellisen toiminnan erikoisaloilla.

Näillä aloilla tarvittava koneisto voidaan kehittää suurimmalta osaltaan täysin legaalisen toiminnan tietä, jos tällaista toimintaa järjestettäessä pidetään mielessä, nimenomaan minkälainen koneisto on luotava; esim. salainen yhteyskoneisto (kuriirien toimintaa, salaista postia, salaisia asuntoja, salaisia kuljetuksia yms. varten) voidaan kehittää vaikkapa tarkoin säännöstellyn julkisten lentolehtisten, samoin kuin muunlaisten julkaisujen ja kirjeiden jakelun avulla.

51) Kommunistiorganisaattorin on yleensä nähtävä ennakolta, mitä *historiallista tehtävää* puolueen kukin jäsen, kukin vallankumousmies tulee suorittamaan taistelujärjestömmme soturina vallankumousaikana. Näin ollen hän sijoittaa tämän jo etukäteen *siihen osastoon ja niihin tehtäviin*, jotka vastaavat parhaiten kyseisen henkilön tulevaa asemaa ja aselajia.

Mutta tämän henkilön nykyisenkin toiminnan tulee sinänsä olla hyödyllistä ja tarpeellista nykyisessä kamppailussa. Ei mitään päähän pännittämistä eikä opiskelua, joka käytännön miehestä on tällä hetkellä käsittämätöntä. Samalla kuitenkin tämän toiminnan on osaltaan koulutettava hänet viimeisen taistelun mitä tärkeimpiin tehtäviin.

Kominternin lehdistöosaston julkaisu.
Moskova 1921

Suomennettu tätä kokoelmaa varten

V. I. Lenin kirjoitti näiden teesien johdosta:

»Luin juuri Kuusisen teesit ja $\frac{1}{2}$ artikkelista (referaatista).

Palautin hänelle merkintöineni.

Pidän ehdottomasti kiinni siitä, että referaatti uskotaan hänelle ja vain hänelle... nimenomaan tässä kongressissa.

Se on välttämätöntä.

Hän tietää ja *ajattelee*...

Pitää viipymättä löytää *joku* ehta saksalainen ja antaa hänelle tiukka käsky

heti korjailla kieliasu,

sanella korjattu teksti konekirjoittajalle.

Ja kongressissa on luettava Kuusisen puolesta hänen artikkelinsa eli referaattinsa (Kuusinen pitää velvoittaa lopettamaan jälkipuoli 3 päivässä).

Saksalainen lukee hyvin. Siitä on suurta hyötyä.

Kysymys tulee *asetetuksi*: ja siinäkin on aluksi yllin kyllin»
(XXXVI Lenin-kokoelma, ss. 259—260).